

Gjemte seg bak kiloene

Etter en barndom som mobbeoffer laget Mari-Mette (47) seg et skjold av fett mot skammen og alt det vonde. Til slutt holdt det på å ta livet av henne.

Tekst: Bjørg Hexeberg Foto: Bjørg Hexeberg og privat

FØR: Bak den muntre fasaden og alle kiloene skjulte det seg en skamfull kvinne. På det meste veide Mari-Mette 150 kg.

«Tjucking, feiting, brille-Jesus, bolla».

Spissrotgangen på vei til formings-salen glemmer hun aldri.

– Når det sitter barn på hver side av korridoren, og det hagler ukvemsord, da vil man helst forsvinne, sier Mari-Mette Graff fra Tromsø.

Hun ser ned i kafébordet, tar en liten pause. 35 år gamle minner fra ungdomsskolen er like sterke den dag i dag:

– De satt der og bare ventet på at jeg skulle snuble i en av føttene som ble stukket frem. Hvis jeg holdt hodet hevet for å overse dem, risikerte jeg å falle.

Det hendte at mobberne fikk det som de ville. Men aldri lot Mari-Mette dem se henne gråte. Det gjorde hun alene. På do.

Mari-Mette var et helt normalt barn. Ikke spesielt liten, ikke spesielt stor. Hennes største feil, og det som gjorde henne annerledes, var at hun var innflytter. Hun, søsteren og foreldrene flyttet fra Oslo til Olfderdalen i Kåfjord.

NÅ: I dag smiler Mari-Mette uten å skamme seg. Før var fett et beskyttelse mot omverdenen. Så også smilet: Hun var blid på utsiden og trist inni seg.

Det er vanskelig å tidfeste når mobbingen begynte. Men hun kan tydelig huske at hun allerede i de første årene på barneskolen ble et yndet objekt for alkens plaging. Hun var målskive for sprettert med metallkramper og kan fortsatt ane svien i nakken når hun snakker om det. Plagingen fortsatte på ungdomsskolen.

– Jeg husker så inderlig godt den første gangen jeg ble slått. Det begynte å ringe inni hodet. Jeg hadde så lyst til å slå tilbake!

Men det gjorde hun aldri. Hun var oppdratt i en god, kristen tro av kjærlige foreldre. Man vendte det andre kinnene til.

Skammen

Gjennom hele skoletiden forverret mobbingen seg. Hun var den som ble plukket ut sist i gymtimene. To ganger i uken i alle år fikk hun smertefulle bekreftelser på at hun var uønsket: Ingen ville ha henne på sitt lag.

Hun sa sjelden noe om dette til foreldrene. Skammen over å

bli mobbet bar hun alene. Hun følte det var hennes egen skyld.

I 8. klasse ble Mari-Mette oppfordret til å kysse en russ, noe hun overhodet ikke ville. Da hun nektet, syntes unggutten det var helt greit å delje løs på henne med en staur.

Mari-Mette bruker en flik av servietten på et vått kinn, men fortsetter.

– Jeg bestemte meg for å legge lokk på opplevelsene for å beskytte meg selv. Jeg trengte skjerming.

For Mari-Mette ble fett hennes polstring mot den harde virkeligheten. Vekten økte uten at hun egentlig la merke til det, men i etterkant har hun skjønt at dette skjedde som en følge av mobbingen.

– Fettet hadde den funksjonen at det skjulte jenta innenfor, sier Mari-Mette og smiler.

– Fettet syntes godt, men jeg syntes ikke. Det var det langt lettere å leve med.

Som 16-åring tar livet til

Mari-Mette en ny, positiv vending. Hun flytter fra bygda for å gå på folkehøyskole, og deretter ta videregående skole og lærerutdanning. Hverdagen blir helt annerledes, og hun har det strålende. Hun blir akseptert på lik linje med de andre elevene.

Som 17-åring begynner hun på p-piller, og gjør sitt første store vekthopp. 15 kilo på kort tid. Senere, da hun er blitt 35 år gammel og har to svangerskap bak seg, er hun blitt svært stor.

I samarbeid med fastlegen sin klarer hun å gå ned hele 55 kilo. Hun bruker to år på denne jobben. Men så skjer det som gjør at hun mister kontrollen og legger på seg enda mer: Hun blir skilt.

Etter det krevende bruddet

er det mange hensyn å ta – men seg selv tar hun ikke hensyn til. Skammen er ikke til å bære, og behovet for beskyttelse melder seg på nytt. Hun begynner å spise ukontrollert.

Hun står foran brødboksen og dytter i seg skive etter skive mens tårene renner. Hun fortsetter å spise lenge etter at magen har sagt stopp, lenge etter at hun burde vært mett. Hun spiser for å trøste. Hun spiser for å straffe. «Du fortjener faen ikke bedre», kan hun si til seg selv.

På bare tre måneder legger hun på seg alle de 55 kiloene hun brukte to år på å få bort. Skjoldet hun kan gjemme seg bak, er på plass igjen.

Til slutt kneler nesten badevekten under hennes

Latteren sitter enda løsere etter at skammen forsvant

Mari-Mette Graff

150 kilo, og nå står det om livet. Hun måler 170 cm rundt magen. Mari-Mette innser at dette ikke kan fortsette. Hun kan ikke lenger gjemme seg bak fettete. Så hun bestemmer seg: Hun vil bli gammel. Hun vil se barna vokse opp. Hun vil kunne leke med barnebarna hun håper å få.

Mari-Mette bruker egne penger og betaler 120 000 kroner for en fedmeoperasjon. Men hun er redd. Redd for å dø.

– Det er en betydelig risiko å operere tykke folk, det er bare sånn det er, forteller hun ærlig.

Samtalen hun hadde med sønnen sin før operasjonen i februar 2012, husker hun godt. «Hvis jeg mot formodning ikke skulle komme tilbake, må du hjelpe søsteren din å huske de gode tingene», sa hun.

Det å ta farvel med den ti år gamle datteren med lett og optimistisk stemme, når angsten for aldri å se henne igjen river henne i stykker på innsiden, er en stor øvelse i viljestyrke.

Tankene

Men operasjonen er vellykket. Mari-Mette, som før brukte størrelse 64, bruker nå, to år etter operasjonen, størrelse 42. Hun er 70 kilo lettere, og beskriver seg selv som en glad og lykkelig person.

– Men det er utrolig viktig at man ikke tror en operasjon er en lettvinnet løsning, sier Mari-Mette alvorlig.

I tillegg til de fysiske plagene er det svært krevende å kvitte seg med fettete rent mentalt, kan hun fortelle.

– Beskyttelsen forsvinner i takt med vektnedgangen, og man føler seg naken og sårbar. Personen bak fettete får konturene tilbake. Man begynner å synes igjen.

Dette er en ny erfaring for Mari-Mette, og noe hun ikke var forberedt på. Hun har kontakt med andre i samme situasjon på ulike nettforum. Der fortelles det om hvordan ulike mennesker opplever det å miste beskyttelsen. Noen ruser seg, noen får nye typer spiseforstyrrelser og noen bruker sex for å beskytte seg.

Mari-Mette er overbevist om at hun har det så bra fordi hun har brukt psykolog hele veien.

– Det er viktig å huske på

TAKKNEMLIG: Mari-Mette er glad for at hun valgte å operere seg og gleder seg over hver dag hun får sammen med sine kjære. Til høyre er datteren Maria Bjørnsdatter Graff (12).

at vi er operert i kroppen, ikke i hodet! Det er fornuftig og nødvendig å få hjelp til å snu et feilaktig tankesett.

Hun har lært å sette grenser, og hun føler seg ikke lenger like utsatt. Men det har tatt tid, og hun jobber fremdeles med seg selv.

Frem i lyset

– Fortsatt er det sånn at folk vil mene noe om meg og kroppen min. Men i dag er jeg så mye tryggere på meg selv: Jeg synes jeg er flott. Det kan ingen ta fra meg. Jeg har nydelige barn,

verdens fineste kjæreste, gode, nære venner og en jobb jeg trives godt i, forteller Mari-Mette.

Men selv med årelang behandling hos psykolog er sporene fra barndommen ikke borte: Lange ganger med linoleum gir henne fortsatt en ekkel følelse i magen. Vegger med avskallet murpuss gir assosiasjoner til korridoren på skolen, blinkende lysstoffrør likeså. Ingen ville ha henne med på håndballaget, derfor orker hun ikke lyden av sprettede baller.

Men Mari-Mette sier hun

har lært seg å leve med det, og heller fokusere på det som er godt i livet: På sine kjære og nære, og på alle mulighetene som ligger foran henne.

Fedmeoperasjonen har fjernet 70 kilo beskyttelse, men hun trenger dem ikke lenger. I dag føler hun ikke noen skam, hun er tvert imot stolt av hva hun får til.

Til sommeren skal flere kilo overflødig hud fjernes. Mange hundre tusen kroner fattigere, men veldig mange ganger lykkeligere gleder Mari-Mette seg nå til fremtiden. ✿